

NÁRODNÍ
EKONOMICKÉ
FÓRUM

NÁRODNÍ EKONOMICKÉ FÓRUM

20
26

OBSAH

4

ÚVOD

8

DIGITÁLNÍ EKONOMIKA
JAKO ZÁKLAD VÝKONU STÁTU A RŮSTU

14

REGULACE VS. REALITA:
PROČ EVROPA ZPOMALUJE A MY S NÍ?

20

STARTUPY:
PROČ POŘÁD NEUMÍME VYRÁBĚT GLOBÁLNÍ FIRMY?

26

POVOLOVACÍ PROCESY
JAKO BRZDA INVESTIC

34

**FOTOGRAFIE
Z KONFERENCE**

NÁRODNÍ EKONOMICKÉ FÓRUM

ÚVOD

Debata o digitalizaci, inovacích nebo umělé inteligenci už v České republice není debatou o cílech. Napříč politickým spektrem, podnikatelským prostředím i odbornou veřejností existuje relativně široká shoda, že budoucí konkurenceschopnost bude stále více záviset na schopnosti ekonomiky využívat digitální technologie, automatizaci a datově řízené procesy.

Přesto česká ekonomika v posledních letech čelí stagnaci produktivity, pomalejšímu růstu než v předchozích dekádách a obtížím při transformaci průmyslového modelu založeného na relativně levné práci. Zásadní otázkou proto není, zda digitalizovat, ale jak překonat rozdíl mezi technologickým potenciálem a jeho skutečným ekonomickým využitím.

Národní ekonomické fórum 2026 ukázalo, že hlavní překážkou dalšího rozvoje není nedostatek technologií, kapitálu ani odborných znalostí. Stále častěji se ukazuje, že rozhodujícím faktorem je schopnost státu, institucí i firem realizovat změny v praxi. Konkurenční výhoda se tak přesouvá od schopnosti inovace vytvářet ke schopnosti je rychle implementovat.

ALENA SCHILLEROVÁ

MÍSTOPŘEDSEDKYNÍ VLÁDY A MINISTRYNĚ FINANCÍ

„Narovnání podnikatelského prostředí a digitalizace finanční správy dokáže do státní kasy přinést desítky miliard korun, aniž by se musely zvyšovat daňové sazby slušným podnikatelům.“

Alena Schillerová
ministřyně
Ministerstvo financí

Konkurenceschopnost české ekonomiky již nelze redukovat na výši mezd, cenu energií nebo výkon jednotlivých firem. Stále více záleží na schopnosti státu, institucí a soukromého sektoru reagovat na strukturální změny světové ekonomiky, které přináší digitalizace, umělá inteligence, geopolitická fragmentace nebo tlak na vyšší produktivitu. Dlouhodobý růst proto není jen výsledek jednotlivých opatření, ale jde především o schopnost koordinovat investice, inovace a reformy napříč celou ekonomikou.

Šárka Shoup
výkonná ředitelka
Institut pro politiku a společnost

Debata o veřejných financích se v posledních letech posouvá od důrazu na samotnou fiskální restriktci k širší otázce dlouhodobé ekonomické výkonnosti a schopnosti státu podporovat růstové sektory ekonomiky. Stabilita veřejných financí nemůže být založena pouze na krátkodobých úsporách nebo zvyšování daňové zátěže, ale především na schopnosti ekonomiky generovat vyšší produktivitu, vyšší přidanou hodnotu a dlouhodobý růst. Do popředí se proto dostávají témata podpory investic, technologického rozvoje, inovací nebo modernizace podnikatelského prostředí. Fiskální politika přestává být vnímána pouze jako nástroj kontroly výdajů a znovu získává roli aktivního nástroje hospodářské strategie.

Veřejná debata se posouvá od otázky velikosti státu k otázce jeho kvality. Nejde pouze o výši veřejných výdajů, ale o schopnost státu vytvářet podmínky pro vznik nových firem, podporovat technologické investice, urychlovat inovace a zvyšovat produktivitu ekonomiky. V prostředí rostoucí mezinárodní konkurence se právě institucionální kvalita a schopnost realizovat změny stávají jedním z hlavních faktorů dlouhodobé konkurenceschopnosti.

Alena Schillerová
ministřyně
Ministerstvo financí

01

DIGITÁLNÍ EKONOMIKA JAKO ZÁKLAD VÝKONU STÁTU A RŮSTU

VYSTUPUJÍCÍ

ALENA SCHILLEROVÁ
ministřině, Ministerstvo financí

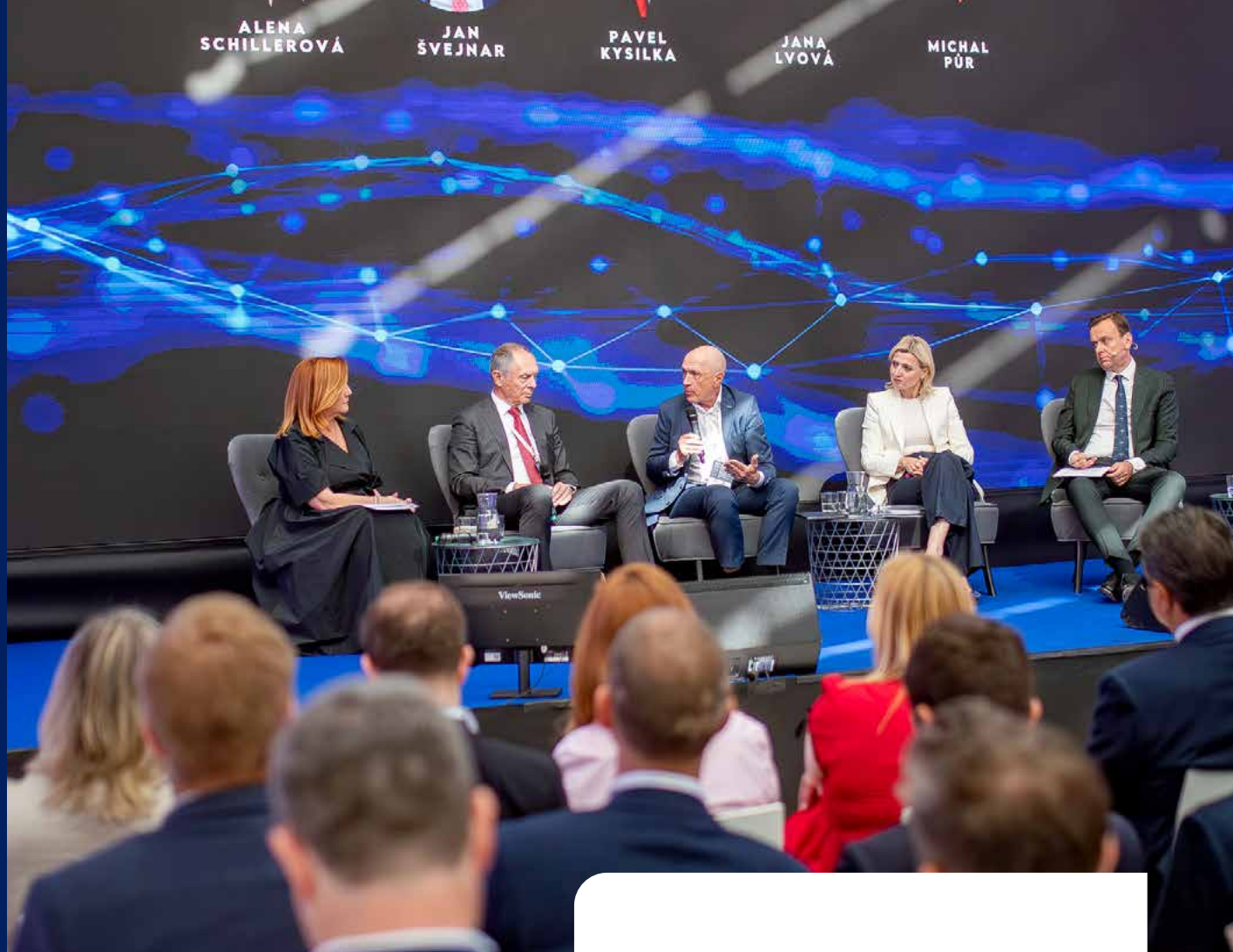
PAVEL KYSILKA
ekonom, zakladatel 6D, bývalý viceguvernér ČNB

JAN ŠVEJNAR
profesor na Kolumbijské univerzitě;
zakladatel institutu CERGE-EI

JANA LVOŘÁ
generální ředitelka pro Českou republiku
a Slovensko, Mastercard

V mezinárodní debatě se digitalizace stále méně spojuje s modernizací a stále více s produktivitou. Zatímco Spojené státy v posledních letech těží z rychlé adopce umělé inteligence, cloudových technologií a datové ekonomiky, evropské ekonomiky čelí dlouhodobému problému pomalejšího zavádění inovací do běžné praxe.

Digitalizace přestává být samostatnou veřejnou politikou a stává se základní infrastrukturou moderní ekonomiky. Schopnost efektivně využívat data, automatizovat procesy nebo zavádět umělou inteligenci ovlivňuje produktivitu jednotlivých firem stejně jako výkon celé veřejné správy.

Česká republika stojí před dvojím rizikem: musí vychovávat vlastní technologické lídry, a také současně dostatečně rychle absorbovat technologie vznikající v zahraničí. O budoucí konkurenceschopnosti tak nebude rozhodovat pouze objem investic, ale především rychlost adopce technologií, kvalita lidského kapitálu a schopnost státu koordinovat veřejné i soukromé investice do digitální infrastruktury.

KLÍČOVÉ VÝZVY

- **Zaostávání Evropy v technologické adopci.** Největší problém není přístup k technologiím, ale schopnost je rychle zavádět do ekonomiky, zejména mezi menšími firmami a ve veřejném sektoru.
- **Proměnit digitalizaci ve fungující službu.** Stát investoval miliardy do technologií, ale stále nedokázal odstranit roztříštěnost systémů a zjednodušit kontakt občanů a firem se státem.
- **Rostoucí regulatorní tlak.** Evropa reaguje na technologickou transformaci regulacemi, které mohou zpomalovat inovace a snižovat investiční dynamiku.

- **Nedostatek investic do lidského kapitálu.** Digitální ekonomika nebude stát pouze na infrastruktuře, ale především na schopnosti vytvářet kvalifikovanou pracovní sílu a technologické know-how.
- **Riziko technologické závislosti.** Bez silnější domácí inovační kapacity může Česko zůstat pouze uživatelem zahraničních technologií bez vyšší přidané hodnoty.

„Pojďme se bavit o tom, jak hospodářský růst nastartovat, nejen o tom, jak škrtat.“

Alena Schillerová
ministřině
Ministerstva financí

„Zejména v západních ekonomikách se křivka úvěrů začíná odpojovat od křivky růstu. A jedním z hlavních vysvětlení je enormní nárůst regulace.“

Pavel Kysilka
ekonom, zakladatel 6D,
bývalý viceguvernér ČNB

DOPORUČENÍ

01

Zaměřit digitální transformaci na růst produktivity, nikoliv pouze na technologickou modernizaci.

02

Vyhodnocovat veřejné digitální projekty podle dopadu na občany, firmy a efektivitu státu, nikoliv podle objemu investovaných prostředků.

03

Podpořit rychlejší adopci AI a automatizace zejména mezi malými a středními podniky.

04

Směřovat větší část veřejných investic do oblastí s vysokou dlouhodobou návratností – digitální infrastruktury, datové ekonomiky a rozvoje lidského kapitálu.

„Evropa používá digitální technologie, ale nemá všechny ty výhody, zisk a přidanou hodnotu, kterou mají ti, kteří to vynaleznou.“

Jan Švejnar

profesor na Kolumbijské univerzitě;
zakladatel institutu CERGE-EI

„Digitalizace musí být nástroj k efektivitě, ne další zátěž.“

Jana Lvová

generální ředitelka pro Českou republiku a Slovensko
Mastercard

02

REGULACE VS. REALITA: PROČ EVROPA ZPOMALUJE A MY S NÍ?

VYSTUPUJÍCÍ

JAN SECHTER

náměstek člena vlády, Ministerstvo průmyslu
a obchodu

SIMONA MICHALÍKOVÁ

ředitelka Odboru regulačních sandboxů,
CzechInvest

PATRIK TOVARYŠ

manažer veřejné politiky pro střední a východní
Evropu, Meta

LUKÁŠ BENZL

ředitel, Česká asociace umělé inteligence

Evropská regulace dnes výrazně ovlivňuje tempo inovací, investic a technologického rozvoje. Ukazuje se, že problémem není samotná existence pravidel, ale jejich objem, rychlost vzniku, vzájemná duplicita a rozdílná interpretace mezi jednotlivými členskými státy. Výsledkem je prostředí, které je pro soukromý sektor obtížně předvídatelné. Pro českou ekonomiku představuje regulační složitost dvojí problém. Jednak omezuje schopnost domácích firem rychle zavádět nové technologie, jednak snižuje atraktivitu země pro investice do výzkumu, vývoje a technologických projektů. V prostředí otevřené ekonomiky závislé na exportu se tak kvalita regulačního rámce stává přímým faktorem konkurenceschopnosti.

Evropa se tak dostává do paradoxní situace: zatímco chce být globálním lídrem v digitální ekonomice a umělé inteligenci, současně vytváří regulační prostředí, které snižuje schopnost technologie rychle zavádět, testovat a škálovat.

Spojené státy často uplatňují princip „nejprve vyzkoušet, poté regulovat“, Evropa se snaží novou technologii regulovat ještě předtím, než plně rozumí jejímu fungování a ekonomickému dopadu. Právě v oblasti umělé inteligence se začíná ukazovat, že příliš rigidní regulace může vést k odlivu investic, vývoje i talentu mimo evropský prostor. Současně ale roste tlak na to, aby omezení nebyla pouze restrikcí, ale také nástrojem důvěry, stability a předvídatelnosti trhu.

KLÍČOVÉ VÝZVY:

- Evropa riskuje ztrátu technologické relevance. Pokud bude regulace rychlejší než schopnost inovovat, může se Evropa definitivně posunout do role pasivního uživatele technologií vytvořených jinde.

V Evropě jdeme vždycky do pojišťovny dřív, než stavíme dům.“

Jan Sechter
náměstek člena vlády
Ministerstvo průmyslu a obchodu

- Roste regulační nepředvídatelnost. Firmy dnes často neřeší jen množství pravidel, ale i jejich nejasný výklad, časté změny a rozdílnou implementaci napříč EU.
- AI zvyšuje tlak na rychlost rozhodování. Technologický vývoj je výrazně rychlejší než legislativní procesy, což vytváří stále větší napětí mezi inovací a regulací.
- Česko stále digitalizuje nefunkční procesy. Největším rizikem není pomalá digitalizace, ale digitalizace byrokracie bez předchozí reformy samotných procesů.
- Evropa ztrácí investiční atraktivitu. Kombinace energetické politiky, regulační zátěže a pomalé implementace inovací postupně snižuje ochotu firem investovat v evropském prostoru.

„Jednotný digitální trh v EU je fikce.“

Patrik Tovaryš
manažer veřejné politiky
pro střední a východní Evropu
Meta

DOPORUČENÍ

01

Posuzovat nové regulační návrhy také z hlediska jejich dopadu na konkurenceschopnost a inovace.

02

Rozšířit využívání regulačních sandboxů v oblastech AI, fintechu a datové ekonomiky.

03

Omezovat překrývání evropských pravidel a podporovat jejich jednotnější výklad napříč členskými státy.

04

Vytvářet regulační prostředí, které kombinuje ochranu veřejného zájmu s možností testovat nové technologie v praxi.

„Regulace musí vznikat s trhem, ne mimo něj.“

Simona Michalíková

ředitelka
Odboru regulačních sandboxů
CzechInvest

„AI je šance udělat skokovou změnu, ale vyžaduje politickou odvahu.“

Lukáš Benzl

ředitel
Česká asociace umělé inteligence

03

STARTUPY: PROČ POŘÁD NEUMÍME VYRÁBĚT GLOBÁLNÍ FIRMY?

VYSTUPUJÍCÍ

MARTIN JIRÁNEK

zmocněnec pro startupy, Ministerstvo průmyslu a obchodu

FILIP FRÁNEK

manažer vnějších vztahů pro Českou republiku a Slovensko, Amazon

RADEK ŠPICAR

viceprezident, Svaz průmyslu a obchodu

ZDENĚK HESOUN

zakladatel a výkonný ředitel, Happenee

Česká startupová scéna patří v Evropě mezi nejaktivnější. Trpí však nedostatkem firem, které by dokázaly vyrůst do globální velikosti. Diskuze o startupech se proto stále méně týká jejich vzniku a stále více schopnosti škálovat, získávat kapitál a udržet nejvyšší přidanou hodnotu v Evropě.

Vedle kapitálu se stále důležitějším tématem stává také schopnost vytvářet předvídatelné prostředí pro podnikání, zaměstnanecké akcie, výzkum nebo technologické investice. Startupová ekonomika nestojí pouze na jednotlivých podnikatelích, ale na kvalitě celého ekosystému – od vzdělávání přes právní prostředí až po dostupnost rizikového kapitálu.

KLÍČOVÉ VÝZVY

Nedostatek scale-up kapitálu v Evropě. Evropské startupy často zvládnou vznik, ale nedokážou financovat globální růst bez amerického nebo asijského kapitálu.

Odliv talentu a firem mimo Evropu. Nejvyšší přidaná hodnota často vzniká až po přesunu firem do prostředí s větším kapitálem a menší regulační zátěží.

Slabá tolerance k podnikatelskému riziku. Evropské prostředí zůstává výrazně konzervativnější vůči neúspěchu, riziku i agresivnějším investičním strategiím.

Fragmentovaný evropský trh. Startupy stále narážejí na rozdílná pravidla, daňové systémy a regulační prostředí napříč EU.

Slabé propojení výzkumu a byznysu. Česko stále nedokáže dostatečně převádět technologické know-how z univerzit a výzkumu do komerčně úspěšných firem.

„Nejsme Startup Nation.“

Radek Špicar
viceprezident
Svaz průmyslu a obchodu

„Banky neumí financovat startupové firmy. Je to obrovská škoda.“

Zdeněk Hesoun
zakladatel a výkonný ředitel
Happenee

*V porovnání kvality
startupového prostředí jsme
v Evropě jedni z nejhorších.*

Martin Jiránek

zmocněnec pro startupy
Ministerstvo průmyslu a obchodu

*„Fungující startupový
ekosystém přitahuje výzkum,
vývoj a investice.“*

Filip Franek

manažer vnějších vztahů
pro Českou republiku a Slovensko
Amazon

DOPORUČENÍ

01

Posunout podporu od vzniku startupů ke škálování úspěšných firem.

02

Zjednodušit využívání zaměstnaneckých akciových programů.

03

Posílit propojení výzkumných institucí, investorů a podnikatelského sektoru.

04

Zaměřit veřejnou podporu na projekty s potenciálem mezinárodní expanze a vysoké přidané hodnoty.

04

POVOLOVACÍ PROCESY JAKO BRZDA INVESTIC

VYSTUPUJÍCÍ

IGOR ČERVENÝ

ministr, Ministerstvo životního prostředí

ALEŠ ROD

výkonný ředitel, Centrum ekonomických a tržních
analýz

PAVEL SOVIČKA

výkonný ředitel pro Českou republiku a Slovensko,
Panattoni

JIŘÍ GRUND

prezident, Asociace provozovatelů mobilních sítí

Problematika konkurenceschopnosti země bývá často spojována s otázkami daní, cen energií nebo dostupnosti pracovní síly. Stále významnější roli však hraje schopnost státu umožnit realizaci investic v předvídatelném čase a podmínkách. Povolovací procesy se postupně stávají jedním z hlavních faktorů ovlivňujících nejen výstavbu infrastruktury či bydlení, ale i schopnost ekonomiky generovat růst, přitahovat kapitál a reagovat na technologické změny. Zatímco řada evropských zemí dokázala procesy zjednodušit a zrychlit, v českém prostředí přetrvává kombinace legislativní složitosti, roztržštěných kompetencí a vysoké míry nejistoty, která prodlužuje přípravu projektů o roky.

„Měli bychom udělat zákon, který by většině politiků a vysokých státních úředníků nařídil strávit alespoň pět let v podnikání.“

Igor Červený
ministr
Ministerstvo životního prostředí

Zásadní jsou také ekonomické důsledky neuskutečněných investic. Každý odložený průmyslový areál, logistické centrum, energetický projekt nebo telekomunikační infrastruktura představují nejen ztracenou investici, ale i nevyužitě příležitosti pro budoucí produktivitu, zaměstnanost a veřejné příjmy. V kontextu stárnutí populace, rostoucích výdajů na zdravotnictví, důchody a obranu se otázka investiční výstavby postupně mění z technického problému na jednu z klíčových podmínek dlouhodobé ekonomické stability.

KLÍČOVÉ VÝZVY

- Zrychlit povolování strategických investic v energetice, dopravě, bydlení a digitální infrastruktuře.
- Omezit regulatorní překážky a duplicity, které prodlužují přípravu projektů bez odpovídající veřejné hodnoty.
- Zvýšit předvídatelnost rozhodování veřejné správy a sjednotit výklad pravidel napříč institucemi.
- Nastavit motivace státu, samospráv a veřejných institucí tak, aby ekonomický rozvoj nebyl vnímán jako administrativní zátěž, ale jako veřejný zájem.
- Překonat model ekonomiky založený na levné práci a levných vstupech a vytvořit prostředí schopné dlouhodobě přitahovat investice s vyšší přidanou hodnotou.

„V České republice se délka povolovacího řízení pohybuje někdy mezi dvěma lety a nikdy.“

Pavel Sovička
výkonný ředitel
pro Českou republiku a Slovensko
Panattoni

DOPORUČENÍ:

01

Zkrátit a zpřehlednit povolovací procesy pro strategické investice.

02

Sjednotit rozhodování veřejné správy a omezit rozdílné výklady pravidel.

03

Odstraňovat regulační překážky, které nepřinášejí prokazatelnou veřejnou hodnotu.

04

Posuzovat povolovací procesy jako faktor konkurenceschopnosti a investiční atraktivity země.

„Debata o povolovacích procesech je debata o zdravotnictví, o tom, jestli ho zvládneme ufinancovat. Debata o povolovacích procesech je debata o penzijním systému. Debata o povolovacích procesech je debata o bezpečnosti.“

Aleš Rod

výkonný ředitel
Centrum ekonomických a tržních analýz

„Zahraniční firmy mají na stole desítky miliard korun vydělané na našem území a rozhodují se, jestli je investují v České republice. Často nemohou, protože povolovací procesy trvají příliš dlouho.“

Jiří Grund

prezident
Asociace provozovatelů mobilních sítí

Generální partneři

Zlatý partner

Stříbrní partneři

Partner

INSTITUT
PRO POLITIKU
A SPOLEČNOST

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

Institut pro politiku a společnost je český think tank založený v roce 2014. Posláním Institutu je zkvalitňování českého politického a veřejného prostředí prostřednictvím profesionální a otevřené diskuse a vytvoření živé platformy, která pojmenovává zásadní problémy, vypracovává jejich analýzy a nabízí návrhy pro jejich řešení formou spolupráce expertů a politiků, mezinárodních konferencí, seminářů, veřejných diskusí, politických a společenských analýz dostupných celé české společnosti. Jsme přesvědčeni, že otevřená odborná diskuse a poznání podstaty a příčin jednotlivých problémů jsou nutným předpokladem jakéhokoli úspěšného řešení problémů současné společnosti. Hlavními tématy, kterými se zabýváme, jsou zahraniční a bezpečnostní politika, obrana, evropské záležitosti, ale také vzdělávání, digitalizace, energetika, urbanismus, život ve městě a ve veřejném prostoru, hodnoty v politice a lidských právech u nás i v zahraničí.

Videozáznam konference

28. května 2026, 8:30
Galerie Mánes, Praha

POLITIKASPOLECNOST

INSTITUTPS

POLITIKA_SPOLECNOST

INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

POLITIKASPOLECNOST

WWW.POLITIKASPOLECNOST.CZ

 POLITIKASPOLECNOST

 INSTITUTPS

 POLITIKA_SPOLECNOST

 INSTITUT PRO POLITIKU A SPOLEČNOST

 POLITIKASPOLECNOST